

לה תורת שדה אל רעיונות העולם הזה, השפיעה על עולמם הפנימי של קוראיו. לעיתים קרובות היו עורכי העולם הזה מבקרים בביתו של שדה בג'בליה, מנסים לגבש בעצה אחת עימו את עמדת העיתון לגבי בעיות ציבוריות חשובות. מבלי לדעת על כך, נהגו קוראי העולם הזה מתבוננתו הצבאית של שדה, שהיה מדריך את עורכי העולם הזה בכל העניינים הצבאיים שמתור היה באותם ימים לדון בהם בפומבי.

באחת הפגישות היתווה שדה באונוני אורי אבנרי את תוכניתו לכיבוש הגדה המערבית בימי מלחמת 1948. כמה שנים מאוחר יותר, אחרי פטירתו של שדה, השתמש אבנרי בידע ששאב משדה בעת שפירסם תוכנית דמיונית של מהלכי המלחמה הבאה בין ישראל לארצות ערב. בתיאור כיבוש הגדה המערבית הסתמך אבנרי על תוכניתו של שדה. הצנזורה פסלה את התיאור הדמיוני. הסיבה: הוא היה דומה לתוכנית הסודית של צה"ל.

חודשים לפני שנפטר מסרטן, הזמין שדה את אבנרי בדחיפות אל ביתו. תחילתו של חשש עומד לנווץ בו על אחת הדיעות או הטעויות בהעולם הזה, כפי שהיה עורכי העיתון מומונות. אלא שהפעם הודיע לו שדה ש"הוא מבקש לפנות במכתב גלוי לקוראי העולם הזה, ביקש את הסכמתו לכך, כי עורכי הראשי של העיתון, התיזה, אותה רצה שדה לפתח במכתבו הגלוי אל העולם הזה, היתה שלא ייתכן נוער בלתי מפלגתי ועיתון בלתי מפלגתי. ה"מפלגות הן הקובעות את גורל המדינה הדמוקרטית. הפונה עורך לחיים המפ"לגתיים אינו אלא משתמט ממילוי חובתו.

שדה לא התכוון או לעי שות נפשות למפלגתו, מפ"ם (שהיתה אז מאוחדת באמת וכללה את אחדות העבודה). אלא להטיף ל"עצם העיקרון. על כל אחד מבני הנוער להחליט. סבר שדה, מה היא המפלגה הקרובה לליבו, ולפעול בתוכה למען ידיעו תיו. אם אין מפלגה המבטאת דיעות אלה, צריך לאזור אומץ כדי להקים מפלגה חדשה.

למרות שהתנגד לדיעותיו באותה תקופה, העמיד אבנרי לרשות שדה את כל המקום שיידרש לפרסום מכתבו הגלוי אל הנוער. אבל המכתב לא נכתב מעולם. לפני שהספיק לכתוב אותו, גברה המחלה על הזקן. הוא דחה את הכתיבה, עד שהשיג אותו המוות.

אחרי מותו פירסם אבנרי בשמו של שדה, את תמצית הדיעות שרצה שדה לפרסם בהעולם הזה. אבל הוא הוסיף עליה הסתייגות: "התחכנו על כך שעה ארוכה, והייה זה אופייני לזקן שלא לחץ עלי לקבל את דעתו. הוא הסתפק לעורר את המחשבה, מתוך תקווה שהדיעה תתגבש מעצמה. איני מסכים גם היום לדיעה זו, אך אתה, הקורא, תשקול אותה כראות עיניך."

זה היה באוגוסט 1952. שלוש עשרה שנים אחרי מותו ניצח יצחק שדה גם בנושא זה. ההכרה שבהכרח הקיים במדינה דמוקרטית, להיאבק במיט גרת מפלגתית עד הצורך להקים תנועה חדשה שתבטא רעיונות שאינם קיימים במפלגות אחרות, כפתה את עצמה על העורכים של תנועת העולם הזה פרחו אולי באותה שנת שיכנוע שניהל יצחק שדה על ערש דווי ושלל התקבלה או על דעת עורכי העולם הזה.

"יצחק שדה דמה להר החרמון. אנו בני העמק, יכולנו להתפעל מיציבותו המאסיבית, משלמותו המוחלטת שלא היו בה סדקים. יכולנו לטפס על עליותיו, עד שיצרה נשימתנו, להרגיש מעט בחירות ההתנשאות מעל לפני המישור. אך מי מאי תנו יכול היה גם לחלום לראות את הפיסגה? ומי יכול גם עתה להעזו להעריך את האיש?"

השבוע, בחלקת הקבורה של קיבוץ גבעתי-ברנר, בעת שנוערך שם טקס האזכרה ל"זקן", אבי הפלמ"ח יצחק שדה במלאות 20 שנה למותו, נזכרתי בפסקה זו שהתפרסמה בהעולם הזה בשבוע בו מת שדה. היא נשארה חרוטה בזכרוני ממש כמו כיום שקראתי, כתלמיד גימנסיה, שהייה מעלעל בעמודי העולם הזה מתחת לשולחן בשיעורים.

לגו, לאנשי הדור הראשון שאחרי דור הפלמ"ח, היה כבר יצחק שדה לאגדה. להעולם הזה היה תפקיד נכבד בשימור האגדה הזו, בליבו מחודש של מדרת הפלמ"ח, ובהנצחת המורשת הרוחנית-מורטית של האיש שתימצת את מוסר המלחמה של החייל העברי במימרה קצרה אחת: "אהוב את הרובה ושנא את המלחמה!"

כמכתב לאחור אי אפשר להשתחרר מהרושם כי במשך תקופה ארוכה בראשית שנות החמישים, שימש העולם הזה כפה לדור הפלמ"ח. למרות שעורכיו לא שירתו בי"פלמ"ח ולא נימנו על אנשי "מסביב למדורה".

ההתלבטויות של אנשי דור זה, בעיותיו הרעיוניות, הקונפליקט שלו עם דפוסי המציאות הישראלית שהתגבשו בניגוד לאידיאה הפלמ"חית — כל אלה קיבו לו ביטוי קבוע מעל דפי העולם הזה. כתבת הענק של אורי אבנרי שהתפרסמה בהעולם הזה את רי מותו של שדה (העור לט הזה 774) תחת הכותרת "בן אדם, היכחה גלים ב"קרב הנוער הישראלי בי"משך תקופה ארוכה. (אגב, ב"1967, כאשר פירסם הארץ רשימת זיכרון ליצחק שדה תחת חתימתה של סילבי קשת, היתה מרביתו של רשימה זו מורכבת מר העתקה מילולית, ממש ללא שינוי, של כתבת העולם הזה שהתפרסמה 15 שנים קודם לכן). לא אגזים אם אומר שהעולם הזה היה אמצעי התיקשורת הבולט ביותר, שנשא את מורשת הפלמ"ח אל מחוץ למיסגרת הפלמ"חית והתנועות הפוליטיות שהולידו אותה, אל דורות וחוגים שלא ידעו את יצחק.

ליצחק שדה עצמו היה תפקיד ניכר בתופעה זו. כאשר החל העולם הזה להתגבש במתכונתו החדשה בראשית שנות החמישים, נמנה יצחק שדה על שולליו החריפים ביותר של העיתון. עדות מאוחרים מציינת, כי "הסיגנון העיתונאי האמריקאי החדש, שהעולם הזה טיפח אותו, היה לו לזרא. הוא העדיף את הסיגנון הרוסי שהוא הרבה יותר שמרני". למרות ששלל את סיגנון העיתון, נמנה על קוראיו המושבעים. כאיש שידו היתה מונחת תמיד על דופק ליבו של הנוער הישראלי, ראה בהעולם הזה את אחד מי הביטויים של נוער זה. יחסו אל העיתון החל להשתנות בהדרגה כאשר ניהל העולם הזה את מאבקו הציבוריים הראשונים, נלחם את מלחמותיהם של בני צה"ל בבני תנים העלובים שבתל-השומר ושל משפחות חללי מלחמת העצמאות.

מאוחר יותר, בימי מרד הימאים, כשהעור לט הזה היה העיתון היחיד במדינה ש"התייצב לצידם של הימאים המורדים, שינה יצחק שדה את יחסו לחלוטין כלפי העיתון. האיש שאיפיוניו היו היעדר פאתוס והפשטות הכובשת, המשיך לשלול את סיגנון העיתון, אך הכיר בחשיבותו כמכשיר של מאבק אורח, הבין את גודל התרומה שהוא יכול לתרום במלחמה נגד העוול והשיכחה. בכך דמה למרטון בובר.

איכשהוא נוצר קשר אישי בין שדה לבין מערכת העולם הזה, שכתוצאה ממנו הוא צ

ג'ים טיפאניס

בחסות העולם הזה

שתי ערך ביום א'

27. 8. 1972

בשעה 9.00 בערב

במועדון טיפאניס

במלון "דן"

החודש עומדות להיבחר בשבעה מקומות שונים בעולם — שניים בצרפת, שלושה בספרד ואחד בגרימניה — במועדונים השונים של "טיפאניס" — שבע נערות שתמודדנה על התואר "מיס טיפאניס" הערי למית. התחרות תיערך במחצית חודש ספטמבר במועדון החריש והיפה ביותר של "טיפאניס" בצרפת, כי CANET PLAGE.

הנערה שתיבחר תזכה במילתחה עצומה, בחוזה לעבודה כדוגמנית בשכר לשנה ככרצלונה, ובמיוחד ב"כיו"ר חבר השופטים יכהן השחקן אלן דילון.

מטוס שכור מיוחד מטעם חברי מועדון "טיפאניס" ייצא לתחרות העולמית, שבה תיבחר, "מיס טיפאניס" העולמית.

נערות נאות, היוצרות גם לרקוד, מתבקשות להתיקשר לטלפון 260135, בין השעות 12.00—10.00 בבוקר.

העולם הזה 1972